

УДК 338

*Мудь І.В.,**студент,**Рудик О.Р.,**доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,**Львівський національний університет імені Івана Франка*

Особливості функціонування ринку платіжних карток та платіжної інфраструктури в Україні

Вітчизняний ринок платіжних послуг має позитивні зрушення, оскільки відбувається зростання частки безготівкових платежів, збільшення кількості і обсягів операцій за платіжними картками, зменшення фінансових вимог до учасників ринку електронних платіжних систем з боку регулятора – Національного банку України, тому питання платіжної інфраструктури є досить вагомим та значущим для розвитку економіки, як одного з елементів банківських та розрахунково – касових послуг в банківській системі.

Банківські картки є ключовим елементом електронних банківських систем тим самим витісняють звичні чекові книжки та готівку. Операції з банківськими платіжними картками розширюють спектр послуг банку і є потужним джерелом ресурсів як в іноземній, так і в національній валютах. [2].

Аналізуючи останні показники ринку платіжних карток та платіжної інфраструктури України можна зробити висновок: за підсумками 2017 року частка безготівкових розрахунків в Україні з використанням платіжних карток збільшилась до 39,3% (зростання на 3,8% із початку 2017 року). На рис. 1 можемо простежити зміни обсягів операцій з виросанням платіжних карток. [3].

Рис.1 Структура обсягів операцій з використанням платіжних карток у 2013 – 2017 роках [1]

Структура кількості операцій з використанням платіжних карток, рис.2 [3]

Рис. 2 Структура операцій з використання платіжних карток у %

Згідно статистичних даних НБУ у 2017 році, на території України було здійснено 3 млрд. операцій із використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, на суму 2 125 млрд. грн. , 1,1 млрд. операцій (51,7%) припадало на розрахунки у торговельній мережі [3].

Отож, протягом останніх років поряд зі зростанням кількості власників карток також розвивалася інфраструктура електронних платежів, тому розвиток інфраструктури ринку платіжних карток в Україні (POS-термінали, імпринтери та банкомати) відповідає темпам зростання кількості банківських карток.

Платіжна інфраструктура налічує 270,5 тис. шт. платіжних терміналів та 18,5 тис. шт. банкоматів, що на 7,% та 0,4% більше відповідно, ніж в цей час минуло року [4].

З швидкими розвитком нових розрахункових технологій, за останній рік на 12% зросла кількість безконтактних карток і становить 3,1 млн. шт.

Безконтактні картки - це високотехнологічні карти із інноваційною технологією безконтактних платежів, що дозволяє миттєво оплачувати покупки, лише приклавши платіжну карту до дисплея безконтактного зчитувального пристрою на касі або платіжному терміналі. Достатньо піднести картку до POS – терміналу для прийому карт і торкнутися верхньої панелі.

Загалом, більшість банків, надають своїм клієнтам сервіс 3D Secure - технологію безпечних розрахунків в Інтернеті.

Підвищення безпеки при здійсненні інтернет-платежів на сайтах, що підтримують технологію 3D Secure, відбувається за рахунок проведення додаткової ідентифікації держателя платіжної картки. Така ідентифікація забезпечується шляхом обов'язкового введення держателем картки одноразового пароля, який в ході операції автоматично направляється Банком в SMS-повідомленні на номер мобільного телефону такого держателя.

В Україні впровадження глобальних трендів безготівкової економіки, ініційовані Національним банком, мають на меті забезпечити станом на 2020 рік досягнення певних показників розвитку, зокрема: частка готівки у ВВП має зменшитись з 14,6 % до 7,5 %.

Частка готівки у грошовому обігу країни як індикатор рівня безготівкової економіки є найменшою у таких високорозвинених країнах як Канада (3,8 %), Велика Британія (3,6 %), Норвегія (1,9 %), Данія (3,0 %), Швеція (1,9 %) [3].

Для розвитку ринку платіжних карток та підвищення ефективності його функціонування вдосконалення потребують такі заходи: законодавчо

визначити зобов'язання суб'єктів господарювання послуг і торгівлі приймати оплату за товари й послуги з використанням платіжних карток; відповідні стандарти та технології повинні стати національними стандартами, широко використовуватись торгівлею та банками; забезпечити технологічну адекватність обладнання завданням масового використання платіжних карток.

Отже, Для більш активного використання електронних платіжних засобів необхідно забезпечити подальший розвиток інфраструктури та вдосконалити механізм користування платіжними картками. Український картковий ринок дуже динамічний – він швидко розширюється за рахунок нових власників карток, емітентів і точок обслуговування. Тому, для багатьох комерційних банків пластикові картки стали новим напрямом бізнесу, ефективним фінансовим інструментом, а для населення – зручним засобом розрахунків.

Список використаних джерел:

- 1) Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 29, ст. 137.
- 2) Катюха К.О., Успенко В.І. Аналіз стану та розвиток ринку платіжних карток економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики, 2012, № 2(18) – С. 34-42.
- 3) Національний банк України: «Огляд ринку платіжних карток та платіжної інфраструктури України за 2017 рік» [Електронний ресурс] : [Веб – сайт]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64347382>
- 4) Офіційний сайт НБУ прес – реліз від 21.08.2018 року [Електронний ресурс] : [Веб – сайт]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75700271
- 5) Барабан Л. М. «Елетронні гроші: можливості, тенденції та перспективи розвитку в Україні» // Фінансовий простір. — № 3 (15) 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1403/14blmegm.pdf>

6) Вишивана Б.М. Основи організації платіжних систем / Б.М. Вишивана // Формування ринкової економіки в Україні: збірник наукових праць. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. – Вип. 26. – Ч. 1. – С.58–66.

УДК 336.648

Ніколаєва А.О.,

студентка V курсу, факультету фінансів

Науковий керівник - Круш В.В.

ст.викладач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Проблеми та перспективи розвитку краудфандингу в Україні

Краудфандинг набуває стрімкого поширення світом вже протягом 10-ти років. Починаючи зі світової кризи 2008-2009 років, коли банки втратили можливість фінансувати стартапи та інвестиційні проекти, почали створюватись краудфандингові платформи. Їх призначенням стала допомога стартаперам відшукувати необхідні кошти. Першою такою платформою став Kickstarter, що з'явився у 2009-ому році та пришвидшив свою діяльність у 2012-ому році.

Краудфандинг – залучення коштів на реалізацію проекту від багатьох фізичних осіб. У перекладі з англійської (crowd – натовп, funding – фінансування) це поняття означає «народне фінансування». Проекти можуть мати соціальний, комерційний, політичний характер тощо. Суб'єктами краудфандингу є донори та реципієнти. Донори (бекери) можуть здійснювати пожертви для реалізації проекту або ж отримання нефінансової (подарунок, попереднє замовлення продукту) чи фінансової (акції, роялті, повернення коштів із відсотком) винагороди. Проект можна запустити безкоштовно,